

Metodmaterial för Brottsofferjourens värdegrund

**För arbete med
värdegrunden i praktiken**

Innehåll

Inledning.....	2
Övningar	2
Bemötande	3
Värderingar	4
Inkludering.....	4
Styrelsedilemman.....	5

Metodmaterial för arbete med BOJs värdegrund

Gäller hela organisationen
Ändringar och tillägg beslutas av
förbundskansliet
Senast uppdaterad 2023-08-16
Giltig tills vidare

Inledning

Brottsofferjourens värdegrund är en vägledning till hur alla som är aktiva i Brottsofferjouren ska bemöta andra människor. Den gäller för bemötande av brottsutsatta, vittnen och anhöriga och för hur vi agerar gentemot kollegor i Brottsofferjouren och i externa uppdrag vi har för Brottsofferjourens räkning.

Så länge Brottsofferjouren funnits har det också funnits viktiga gemensamma värderingar, men under en organisations utveckling sker stora förändringar och frågan har uppstått; Vad är det som gäller? Vad står vi för? Riksstämman 2013 fattade beslut om Värdegrund för Brottsofferjouren. Vid framtagandet av förslag till värdegrund hade många lokala jourer fört diskussioner och lämnat synpunkter. Det visar ett stort engagemang för frågan. Värdegrunden är nu vår gemensamma etiska plattform som vi gemensamt beslutat om. Alla har också ett ansvar för att i det dagliga arbetet visa på vad som är viktigt, vad vi står för och på det sättet följa värdegrunden.

Ledorden i vår värdegrund - **empatisk, engagerad, trovärdig och ansvarskännande** - ska känneteckna vårt förhållningssätt vid stödsamtal med en brottsutsatt medmänniska. Det är också ledord som ska avspegla sig i förhållningssätt bland annat vid rekrytering av nya frivilliga och anställda, vid stödjarträffar, styrelsemöten, utbildningsarrangemang och vid övergripande verksamhetsplanering och prioriteringar.

För att värdegrunden ska få en mer konkret innebörd har vi tagit fram ett hjälpmedel i form av en övning och diskussionsfrågor. Det är ett exempel på hur värdegrunden kan genomföras och förverkligas i praktiken. Det finns självfallet andra metoder. Jouren väljer själv. Det viktigaste är ett aktivt och kontinuerligt arbete med värdegrunden. En rekommendation är att årligen beskriva värdegrundsarbetet i verksamhetsplan och verksamhetsberättelse.

Med din hjälp kan värdegrunden tillämpas i hela organisationen. Den blir en del av vår vardag. Den utvecklar organisationen och stärker vår vi-känsla, vår identitet både inåt och utåt.

Övningar

Alla ska ha tillgång till Värdegrunden samt Metodmaterial för Brottsofferjourens värdegrund för arbete med värdegrunden i praktiken. Det behövs också White board, blädderblock eller anteckningsblad. Övningen kan göras i storgrupp eller i mindre grupper. Ledaren för övningen presenterar Brottsofferjourens värdegrund på lämpligt sätt, t ex i ett bildspel.

Ställ sedan en fråga till gruppen/grupperna: På en skala från 0-10, var befinner vi oss i dag när det gäller att leva upp till värdegrunden? Ju högre siffra ju bättre. Rita upp en skala på White board,

bladderblock eller anteckningsblad. Gå laget runt och be alla om en skattning och markera det på skalan. När alla har sagt en siffra så har ni en samlad bild av nuläget. Hur ser det ut? Finns det förbättringsmöjligheter? Vad är det som gör att ni idag inte befinner er på 0 på skalan? Fånga upp framgångsfaktorerna.

I nästa steg får deltagarna jobba vidare i mindre grupper med hur man ska göra för att kliva uppåt på skalan. Ge grupperna i uppgift att gå igenom värdegrunden punkt för punkt, d v s Mänskliga rättigheter, empatisk, engagerad, trovärdig och ansvarsställande. Diskutera vad de betyder i vardagen och ta fram konkreta exempel på beteenden och arbetssätt. "Den här värderingen blir levande i vardagen om vi gör mer av....."

Nästa steg blir att gå igenom punkterna en gång till för att komma fram till vilken typ av agerande och bemötande man vill se mindre av. "Den här värderingen betyder för oss att vi vill se mindre av..." Grupperna får sedan redovisa vad man kommit fram till. Nästa steg är att sammanfatta, uppmärksamma konkreta förslag om förbättringsmöjligheter och besluta vem som tar ansvar för att arbeta vidare med förslaget.

Diskussion

Diskutera hur värdegrundens utgångspunkter och ledord kan vara till stöd för följande personer när de reflekterar kring hur de kan/bör agera. Välj ett till två ledord som du/ni tycker passar bäst.

Bemötande

1. **Jacob är stödjare** åt en ung man som utsatts för misshandel. Mannen behöver mycket stöd och information och är nedstämd och ensam. Mannen har nästan inget socialt nätverk förutom en bror med familj femtio mil bort. I avvaktan på rättegång träffar Jacob mannen på ett café var fjortonde dag. Vid senaste mötet undrar mannen om de kan ses oftare och om han kan få hjälp att flytta närmare brodern.
2. **Philip är samordnare** och har intervjuat flera personer inför en ny stödjarutbildning. För en av personerna får Philip en magkänsla av att det är något som inte stämmer.
3. **Irma är stödjare**. Hon tycker att stödjarträffarna i jouren är värdefulla, men känner ofta att hon blir osäker efter ett erfarenhetsutbyte. Flera andra stödjare har direkt lösningen och Irma känner sig mer avfärdad än styrkt.
4. **Naomi är stödjare** åt en kvinna med psykisk ohälsa, som blivit utsatt för upprepade våldtäkter. Kvinnan upplever att

den psykiatriska vården inte ger henne rätt hjälp. Hon berättar i samtal med Naomi att hon tycker att livet är meningslöst att leva.

5. **Rebecca är stödjare i domstol.** Hon har lätt att få kontakt med vittnen och målsägande. Det händer ibland att vittnets berättelse om vad han eller hon varit med om bara forsar ut. Rebecca tycker det är svårt att avbryta. Hon rycks med i berättelsen och känner också att det lättar på vittnets oro.

Värderingar

6. **Niklas är samordnare.** Under en stödjarträff hör han hur en stödjare uttalar sig nedlåtande om ung kvinna som har kontakt med Brottsofferjouren efter att ha blivit utsatt för sexuella övergrepp. Tiden före övergreppet hade den unga kvinnan lagt ut avklädda bilder på sig själv i sociala medier på Internet.
7. **Anders är styrelseledamot** i den lokala jouren som letar nya ledamöter. Vid ett styrelsemöte säger en ledamot att det är viktigt att det inte kommer in några muslimer till den nya styrelsen då de inte passar in.
8. **Johan är stödjare** i en lokal jour, väldigt uppskattad i sin roll men Johan är även medlem i en annan grupp. I sociala medier har Johan flera gånger gett sitt stöd till olika nazistiska grupperingar som öppet hyllar folkmord och kämpar för den vita rasens överlevnad.
9. **Johanna är stödjare**, ofta hör hon hur en annan stödjare alltid beklagar sig över att det är en viss typ av brottsoffer som alltid ringer och att förövarna aldrig är svenska utan har en annan bakgrund och kultur vilket är skälet till att de begått brott.

Inkludering

10. **Rita är ledamot i valberedningen.** Hon har fått kontakt med en kvinna som har goda kvalifikationer för ett styrelseuppdrag. Kvinnan vill gärna engagera sig i Brottsofferjouren. Kvinnan har en grav synnedsättning och

använder sig av ledarhund och läser och skriver punktskrift. Rita känner ett tyst motstånd från övriga ledamöter i valberedningen och andra namn går alltid före när valberedningens försöker få fram en nomineringslista.

11. **Fredrik** är **styrelseledamot** i en styrelse som försöker att nå ut till nya frivilliga. Finns både en högskola och ett rikt föreningsliv på orten. Men Fredrik vill helst inte ha yngre personer då de sällan förblir aktiva i mer än ett par år.
12. **Manuel** vart för några år sedan utsatt för en grov misshandel. Han fick mycket stöd av Brottsofferjouren, idag är han redo att hjälpa andra men intresset ifrån jouren är svalt. Manuel ligger på men ingen hör av sig och han får inga konkreta svar hur han kan engagera sig.

Styrelsedilemman

13. **Ahmed** är ny **ordförande** i en nästan helt ny styrelse. Ahmed förstår att arbetsfördelningen i jouren hittills varit så att i princip allt överlåtits till samordnaren, som är engagerad, självständig och ansvarsfull. Ahmed ser att mycket fungerar väl, men vill ha en förändring när det gäller roller och ansvarsfördelning.
14. **Maria** är **ledamot i styrelsen**. Vid senaste styrelsemötet fattades ett enhälligt beslut att skilja en av Marias stödjarkollegor från sitt uppdrag. Stödjaren led av psykisk ohälsa, utan sjukdomsinsikt och fungerade inte i sitt uppdrag. Maria tycker att styrelsen handlat för bryskt och att beslutet försämrar stödjarens hälsa.
15. **Bertil** är **ordförande** i den lokala jouren sen många år, han känner egentligen att det är dags att lämna över men det finns ingen annan som kan ta över hans post.
16. **Annika** är **styrelseledamot**, oerhört engagerad och är ett välkänt ansikte på orten. Annika är med i ett flertal föreningar som hon ofta förknippas med men Annika har ibland lite svårt att hålla isär de olika rollerna